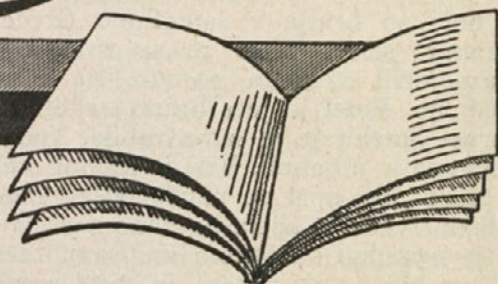

CVETJE

XLIX.
LJUBLJANA

1932-XII.
DECEMBER

P. KRIZOSTOM:

Adventna prošnja.

Kakor tistih štiri tisoč let,
ko v temó je bil pogreznjen svet --
se zdi nam v naši bedi,
da še vedno je ves svet proklet.

Odrešenik!

Kakor tiste čase so ljudje te čakali --
tako te čakamo v solzah té težke dni.

Pridi! Jezus naš, ne mudi se!
Pridi, da s teboj se nam veselja vir odpre.

Prinesi v razdvojenost našo -- mir,
da vsi postanemo le ena čreda, en pastir.

Pridi Jezus, pridi!

Prinesi in utrdi vero, ki žalostno nam vene!
Prinesi upanje, ki srca dviga!

Ljubezni nam manjka iskrene,
Ljubezni, ki božanski plamen v duši vžiga.

Dete božje, kmalu boš prišlo --
čuj naš glas, ko prosimo tako gorkó:

Stori, da sovraštvo iz srcá izgine!
Prinesi nam ljubezni v vse družine!

Jezus, tvoj obraz je smehljajoč!
-- Hvala ti iskrena! --
Srečna bo po tebi letos sveta noč.

Svetega Frančiška — najvišje uboštvo.

(Konec.)

Neke Velike noči so bratje v samotnem Greccio obednico bolj oskrbeli kakor sicer. Mizo so pogrnilo z belim prtom ter po njej razpoložili stekleno posodo. Pa je prišel Frančišek iz svoje celice v obednico. Videl jo je s hrano nekoliko bolj obloženo in tudi malo ničemurno. Smehlja je sama vabila. Toda, svetnik je ni bil vesel. Skrivaj in tiho se je umaknil. Vzel je klobuk nekega siromaka, ki je bil slučajno v bližini, ter oprt na palico odšel. Zunaj je počakal, da bodo bratje pri obedu. Večkrat očeta na dano znamenje ni bilo v obednico. Zato so bratje navadno s kosilom kar sami začeli. Enako je bilo sedaj. Kakor hitro so bili pa vsi zbrani, je začel resnični siromak pred vrati klicati: „Radi ljubezni Gospoda Boga dajte miloščino ubogemu in slabotnemu popotniku!“ Pa so mu bratje odgovorili: „Le noter radi ljubezni Gospoda, ki si ga klical.“ Frančišek je takoj vstopil. Vsi zbegani so bratje v tujem možu spoznali svojega duhovnega očeta. Svetnik je mirno poprosil za skodelico hrane. Dali so mu jo. Vsedel se je na tla ter postavil posodico poleg sebe v pepel. „Sedaj,“ tako je dejal, „sedim za mizo kakor manjši brat.“ Brate pa je posvaril: „Mi moramo zglede ubožnega Sina božjega bolj posnemati, kakor drugi redovniki. Videl sem bogato in okrašeno mizo. Pa ni bila miza siromakov, ki se hranijo z dnevno miloščino.“

Red se je širil po vsem svetu. Zato je moralo ubožno življenje sprejeti še tretjo olajšavo. V obleki. V zmyslu evangelija učenci niso smeli jemati na pot zlata, srebra, bakra, torbe, ne dveh sukenj ne obuval ne palice. Vemo, da se je tudi Frančišek Gospodove besede s celim srcem oprijel. Umljivo, da sveti ustanovitelj ni dovolil drugega, kakor suktnjo in pas. Kaj pa da, tudi hlače. Le iz ponižnosti pa da so se bratje ogreli, so smeli suktnje znotraj in zunaj poljubno obložiti še z raskavimi krpami. Zvestoba do evangelija mu je vsako večjo prostost branila.

Seveda je Gospod tako ukrenil, ko je učence prvič razposlal. V bližnjo okolico. Poznej so morali v oddaljene kraje. Takrat jim je dovolil tudi obutev in palico. Ko so pa morali iz Judeje v vse dežele, jim je celo ukazal, naj vzamejo s seboj tudi denarnico, torbo in plašč. Mogoče je Frančišek evangeljski odlomek, ki o tem govori (Luk. 22, 36.), prezrl. Sicer bi se ne bil upiral milejšemu naziranju o redovni obleki. Vsled okoliščin je božji Odrešenik svojim učencem dovolil več. Okolnosti so pa tudi Frančiška prisilile, da je odjenjal. Še ko je bila družba doli na jugu, so telesno slabotni želeli olajšav. Zlasti v mrzli zimi. Ko so se pa začeli redovniki seliti v severne dežele, prejšnja obleka nikakor ni več zadoščala. Že prvi bratje, ki jih je Frančišek razposlal v Avstrijo, na Ogersko in v Nemčijo, so leta 1219. nosili zgornjo in spodnjo obleko ter hlače. Kar nato so predstojniki to izpremembo dovolili celemu redu. V zmyslu vodila, ki ga je sestavil sveti oče l. 1221., nosijo bratje-profesi habit in oglavnico, ako je potrebno, tudi drugi habit brez oglavnice. Hkrati tudi vozlico in hlače. V habitu in oglavnici se odraža križ. Naj ju le s ponosom nosijo tisti, ki so si naredili Gospodov križ! Novinci sprejmejo le dva, habita brez oglavnice ter hlače in vozlico.

Gospod ni prepovedal dveh sukenj. Zato je tudi Frančišek le sledeče določil: „Bratje naj ne nosijo na potovanju ne denarnice ne torbe

ne kruha ne denarja ne palice.“ Provincijalni ministri so močno želeli, naj redovni ustanovitelj črta tudi zadnje besede. Končno veljavno vodilo, ki je bilo dve leti nato potrjeno, dokazuje, da so uspeli. Brez vsakega razloga smejo bratje nositi dvojno obleko. Črevljev bratje sprva sploh niso rabili. Tudi l. 1221. jih vodilo še ne omenja. Sedaj so jim v sili dovoljeni.

Še to-le je svetnik pripisal: „Vsi bratje naj nosijo preprosto obleko, ki jo smejo krpati z grobimi zaplatami. Za kar naj jih Bog blagoslovi!“ Tomaž Čelanski je očetovim besedam pridodal sledečo razlago: „Frančišek nikakor ni hotel, da bi bratje imeli več, kakor dve obleki. Če tudi je dovolil, da so si smeli na obedve prišiti suknene krpe. Boljše blago je strogo prepovedal. Tiste, ki so je vendarle kje izteknili, je v navzočnosti bratov s trdo besedo oštel. Bolnim bratom in takim, ki drugega niso imeli, je dovolil mehko spodnjo obleko. Seveda je morala biti bolj hrapava in močno ubožna.“

Svetnik je človeško slabost kaj dobro umeval. Zato je tudi dovoljeval, kar so zahtevale krajevne, časovne in vremenske razmere. Vendar se je vedno bal, da ne bi tudi njegovega reda okužilo toliko grajano razkošje v obleki, ki je takrat z vso silo zajelo svetne ljudi in redovnike. Frančišek je bratom strogo prepovedal, naj nikogar radi njegovega potratnega življenja ne obsojajo. Tako-le je dejal: „Opominjam in izpodbujam brate, da ne prezirajo in ne sodijo takih ljudi, ki jih vidijo v mehkih in barvanih oblekah pa da uživajo izbrane jedi in pijače; pač pa naj vsakdo vse bolj sebe sodi in zaničuje.“ Kar upravičeno je odklonil dragoceno in pestro vezeno obleko drugih. Saj je svoje resno opomnil: „Vsi bratje naj se oblačijo siromašno; toliko bolj, ker pravi Gospod v evangeliju, da tisti, ki se imenitno oblačijo in v razkošju žive, prebivajo v kraljevskih palačah. Pa če jih tudi imenujejo hinavce, naj ne opuste svoje dolžnosti. Nikakor se ne smejo tu na zemlji zaverovati v dragoceno obleko, da bodo pri Bogu nosili nebeška oblačila.“ Če tudi je Frančišek opominjal, je vendar le zaslutil, da bo takratna razkošnost v obleki na njegov red kaj slabo vplivala. Zato je žalosten zaklical: „Ščasoma bo strogost tako popustila in mlačnost se bo tako razpasla, da sinov ubožnega očeta ne bo kar nič sram, nositi celo obleko iz škrlata, če tudi le prebarvano.“ Ne dolgo po tem je moral Tomaž Čelanski ugotoviti, da je bolj jasno, kot beli dan pa da je hkrati vse izrazitejše prepričanje, kako pravilno je sodil o prihodnosti Frančišek.

Asiški ubožec se je hotel za vse to, kar bi z obleko žalilo ubožstvo, sam pokoriti. Zato se je celo redovno življenje zadovoljil z enim habitom, z vozlico in hlačami. Na habit je prišil raskav suknen kos. Ukazal je tudi, naj habit, ki bo v njem umiral, pokrijejo z grdo vrečevino.

Ko se mu je bližala smrt, so ga morali na tla položiti. Odložil je tudi habit, ki je bil bolj vreči podoben, kakor obleki. Njegov predstojnik je dobro razumel, kaj umirajoči ubožec želi. Brž mu je dal drug habit in hlače ter iz grobega platna narejeno pokrivalo. Ne dolgo poprej so svetnika na obeh operirali. Zato je moral nositi obezo. Tako-le je govoril predstojnik: „Vedi oče, da ti habit, hlače in pokrivalo v imenu svete pokorščine posodim. Ker si ničesar, kar ti dam, ne smeš lastiti, ti ne dovolim, da bi to, kar si sprejel, daroval komu drugemu.“ Pa se je svetnik veselil in srčno radoval, ker je uvidel, da je ostal gospe siromaščini do smrti zvest...

To je najvišje ubožstvo svetega Frančiška. Popolnoma se je treba razlastiti ter si kolikor le mogoče omejiti uporabo časnih dobrin. Fran-

čišek brezpogojno odklanja vsako lastnino. Nikdar ni združljivo z njegovim uboštvenim vzorom, da bi imel red kaj svojega, ali osebno, ali skupno. Kako je pa treba utesniti uporabo zemeljskih dobrot, določa — kar je umljivo — življenje in delovanje posameznega frančiškana in celega reda. Raznolične potrebe, ki jih ni bilo mogoče kar tako odriniti, so že v Frančiškovih časih zahtevale milejšo rešitev nelahkega vprašanja. Kaj šele v poznejših dobah!

Več bratov je prezrlo temeljni načeli frančiškanskega uboštva. Ali prvo, ali drugo. Pa so takoj završali nesrečni boji, ki jih je podžigala besedica: uboštvo. Zlasti v 13. in 14. stoletju. Cerkvi in človeški družbi so odurni izpadi odpirali globoke rane. Najbolj so pa škodovali samemu redu. Ohlapna struja se je tako neverjetno izpozabila, da je dovoljevala redu kar veleposestvo. Izenačila je frančiškanski uboštveni vzor z idealom vsakega drugega reda. Zagovorniki pretirano strogega mišljenja so pa zopet neizprosno zametali ne samo zmerno uporabo, ki jo je dovoljevala Cerkev, ampak so celo nujno potrebne stvari obsojali. Upostavljali so uboštvo prvih redovnih let, ki je izšlo iz stvarno drugačnih razmer. Tako so onemogočili apostolsko in znanstveno delovanje reda, zagrenili tisto ljubeznivo, veselo in milo frančiškansko življenje ter kar trdovratno kljubovali cerkveni avtoriteti. Zgodovina frančiškanskega reda izpričuje, da le tisti najvišje uboštvo manjših bratov prav umeva in za njim stremi tako, da hkrati človeštvu kar največ koristi, ki svoje nazore o pojmovanju siromaštva popolnoma podvrže razsodbi svete Cerkve.

ANTON DE WALL — P. EVSTAHIJ:

Mali umetnik v katakombah.

Povest iz četrtega stoletja

Sedmo poglavje.

(Nadaljevanje in konec.)

Nenadoma pa obstane pred Viktorinom in reče z bridkim nasmeškom in roganjem: „Ali se še spominjaš tistega radostnega dne, ko je božanski Julijan spet dal postaviti kip boginje Viktorije (Zmagine) v senatni zbornici, katero je bil njegove predhodnik odstranil z zločinsko roko?!² Takrat so nam naši svečeniki prorokovali in napovedovali novo zlato dobo; Jupiter, ki se je bil dal toliko časa zasmehovati od Nazarenčana, se je bil spet vzdignil tedaj, da se maščuje; Julijan, ljubljenec bogov, je bil poslan od Olimpa, da bi spet dvignil na tla zrušene oltarje.“

„Bili so krivi preroki,“ mu je Viktorin bridko segel v besedo, „le dve leti mineta in mladostni cesar, ki je na njem počivalo vse naše upanje, je moraj najti neslavno smrt daleč proč od Rima na mejah veledržave.“

„Cesar Valent,³ ki se je na Vzhodu polastil gospodstva in vladarstva,“ nadaljuje Sinah, „nas je navdal z novim upanjem, zakaj čeprav ni častil naših bogov, je bil pa vendar sovražnik kristjanov.“

„In tudi tega zaveznika nam je ugrabil drinopoljski dan,“ reče Viktorin.

² Cesar Konštancij je bil pri svojem obisku v Rimu l. 357 dal oltar odstraniti; Julijan ga je leta 362 spet postavil na prejšnje mesto; Gracijan ga je pa znova odstranil zdaj leta 382. — Pis. prip.

³ Valent (364—378), ki ga je bil njegov brat cesar Valentinijan (364—375) izbral za sovladarja na Vzhodu, je podpiral krivoverce arijance; cesarja Valenta so napadli Zapadni Gotje ter ga popolnoma premagali, Valent sam je padel v bitki pri Drinopolju (Adrianopolj) 378. — Prip. prev.

„Jaz sem imel še eno nado, poslednjo: v mladem Gracijanu naj bi nam bogovi obudili drugega Julijana. Kaj vse si nismo prizadeli, s kakšnimi denarnimi vsotami smo podkupili dvorne uradnike, da bi dečku dali take vzgojitelje in učitelje, ki bi imeli njegovo srce napolniti z zaničevanjem in mržnjo napram nazarenčanom! Ko je bil star štiriinajst let, še deček, podeduje prestol, in ko jaz poln veselega pričakovanja pohitim k njemu v Milan s svečeniki vred, da mu izročim oblačila in znake najvišjega svečenika — Pontifex Maximus, — deček le-teh ni hotel sprejeti.“⁴

Starčku se je tresel glas od besnosti in njegove oči so žarele v mračnem srdu, ko je nadaljeval:

„Ambrozij je bil tisti, ki je spravil in zvalil dečka v svojo oblast, in Ambrozij,“ zakriči Simah, ko ne more več obvladati samega sebe, „ta nesrečnež, ki je obrnil hrbet bogovom, da bi mogel postati milanski škof, on je cesarja zapeljal tudi v ta brezbožni zločin, da je dal spet odstraniti iz senatske zbornice kip in oltar boginje Viktorije. In ne samo to! Cesar si ni upal storiti Konštantin, cesar si ni upal noben cesar, to nezaslišano, to vnebovpijoče se je zgodilo: ugasnil je sveti ogenj na ognjišču naše veledržave, Vestine svečenice so izgnane venkaj iz svojega svetišča; kar je Rim imel velikega in svetega v teku stoletij, on, on je le-to pogazil v blato. In bogovi molče, in Jupiter nima nobenega bliska za ta nezaslišani zločin, in roka, ki je podpisala prokleti razglas, se ni posušila. — o, moji sivi lasje naj bodo prokleti, da sem moral ja z to doživeti!“

Od neizrekljive bridkosti in srda premagan prične Simah na glas ihteti, dočim je obe pesti stiskal pred svojim čelom in dvignil proti nebu svoje oči, žareče od jeze.

Bila je pretresljiva podoba: ta starček s srebrnobelimi lasmi tarna in toži nad svojimi bogovi, ki so bili prevarali vse nade njegovega življenja ter bili gluhi za vse njegove molitve, za vse žrtve njegove!

Viktorin si ni upal z nobeno besedico motiti žalosti svojega prijatelja. Tudi v njegovi duši je strašansko vrelo. Toda to ni bila ona noč, polna obupa in brez vsake tolažbe, kakor pri Simahu, ki je videl, da se vanjo pogrezajo njegovi bogovi, — ne da bi mu pri tem upapolno in blaženo zablestelo jutranje svitanje novega dne.

Kot učitelj govornišva si Viktorin ni mogel kaj, da se ne bi pečal s spisi cerkvenih očetov in da ne bi včasi prisostvoval propovedim onih velikih mož. Spočetka je to delal zato, da bi si pri sovražniku samem izposodil orožje, s katerim bi se mogel boriti zoper krščanstvo. Toda ko je pobilže spoznal učitelje sv. Cerkve, so polagoma ginevali in kopneli tako mnogi predsodki, ki jih je bil dotlej gojil. Kar pa mu je bilo tem bolj všeč, čim bolj se je staral, to je bila živa vera kristjanov, da je po telesni smrti večno življenje in da bo nastopilo nekoč vstajenje. Njegovo modroslovje ga je pustilo na cedilu, enako tudi njegovi bogovi, zdaj ob robu groba, kateremu se je bližal z vsakim dnem, in tako je že delj časa čakal le še na dogodek, ki ga je zgrabil z višjo močjo, da bi ga prepričal o ničnosti bogov in o božanstvenosti krščanstva. Vse te misli so zaposlovale njegovega duha, ko je — stoječ med svojim prijateljem, ki je bil v svojo žalost zatopljen in vriskanjem kristjanov spodaj na Velikem

⁴ Do tedaj so bili krščanski cesarji še vedno nosili ta naslov (Pontifex Maximus) kot najvišji svečeniki veledržave; s tem nazivom so izza Avgustove dobe rimski imperatorji združevali v svoji osebi najvišjo svetno in duhovsko oblast. Pis. prip.

Trgu — gledal sedaj, da se pogreza v valovih zadnja skala, na katero je bila zbežala stara vera v poganske bogove.

„Povej mi,“ je spregovoril po dolgem premolku stopivši pred Simaha, ki se je bil vsedel na stol ter divje in srepo zroč pred seboj prepustil svojemu srdu in svoji jezi, „povej mi, ali še danes veruješ v bogove?! — Jaz ne več! — Ako neumljivi sami ne branijo svojih templjev in oltarjev, ako se Jupiter in vsi nebeški dajo brez odpora pehniti s svojih prestolov od Boga kristjanov, potem, prijatelj, potem je blodnja, boriti se še nadalje s slabotno človeško roko zoper zmagovavca, in še več je kakor blodnja in nezmisel, ako bi umrljivi človek neumrljivim, ki so mrtvi, hotel dati žitvljenje.“

Tiho je Simah strmel in buljil v svojega prijatelja.

„Pojdi torej,“ je odvrnil po premolku z neizrekljivo trpkostjo in z najbolj srditim zasmehom, „pojdi in daj si vlti od Damaza vode na svojo staro butico — in daj se mu namazati z oljem, — in potlej žri svojega novega Boga, tako da boš počil pri tem!“

„Potem ko so se bogovi zgrudili in padli v nič,“ je mirno odvrnil Viktorin, „ne preostane tebi nič drugega kakor to, da smatraš vsako verstvo za blodnjo in prevaro, pa tudi sam padeš v nič, enako svojim bogovom. — Preden pa ti sledim na tej poti, pa si poiščem najprej nekaj drugega; in ako je krščanstvo, ki mi prinese mir in pokoj prikladno duhu in srcu, potem krenem na to stezo in pustim druge naj hodijo po svoji cesti. Ostani zdrav!“

Po teh besedah je Viktorin zapustil palačo svojega mladostnega prijatelja ter je preko Velikega Trga pohitel naravnost proti Lateranu, ki je bil izza dobe cesarja Konstantina prestolnica rimskih papežev.

Pot po Sveti cesti — Via sacra — je vedla Viktorina tik mimo templja in mimo Vestinega atrija; gosto stisnjena množica ljudstva je bila videti zelo razgibana; to mu je bilo povod, da je postal. Praviloma je bil zaslutil vzrok temu: vprav zdaj se je odprlo veliko vhodišče ob Vestinem templju: svečeni ce od h a j a j o. Za prvi trenotek je Viktorina obšla trpka nevolja nad nasiljem, ki ni prizaneslo niti najstarejšemu in najbolj častitljivemu svetišču rimskega mesta. Toda to čuvstvo se je imelo kmalu umekniti nekemu drugemu.

Iz sive starodavnosti izročeno število šesterih svečenic se že dolgo časa ni bilo moglo obdržati, ker se je med častivkami bogov, celo iz najnižjih stanov, le zelo težko našla mladenka, ki bi bila pripravljena odreči se svetu in zakonskemu življenju, kljub bogatim nadarbinam, katere je imela v posesti hiša neomoženih vestalk. Tako so bile tedaj le še tri vestalke v hiši, in sicer ena že bolj priletna gospa in pa dve mladi gospodični, katere so v poslednjih letih oskrbovale službo na čast boginji Vesti; toda vsaka gorečnost in pa deviška pobožnost je bila že davno izginila iz Vestinega atrija. Zato sta vsaj obe mladi svečenci pozdravili cesarski razglas kot veselo oznanilo svojega rešenja, zlasti ker jima je bila zagotovljena za ves čas življenja precejšnja renta ali prihodek. Brez vsake solze ginjenosti sta zapustili hišo, ki je bila zanj le ječa, in sprejeli so ju njuni domači; na slabe dovtipe mladih fantov v ljudski množici sta odgovarjali s porednim smehom in drznimi pogledi, tako da se je Viktorin nad tem kar najbolj globoko razhudil ter se z nejevoljo obrnil proč in tem bolj pohitel dalje po cesti proti Lateranu.

Takrat je bila sveta Marcela zbrala okrog sebe četo krščanskih devic v nekem samostanu pri cerkvi sv. Lavrencija pred tiburtinskimi

vrti; to je bil prvi ženski samostan na Zapadu; veliki Atanzij iz Aleksandrije, ki je, s svoje škofovske stolice pregnan, našel zavetje pri papežu Liberiju, je bil dal pobudo k temu.⁵

Nehote je Viktorin primerjal one vestalke s temi-le krščanskimi devicami: kakšna razdalja! Kakšen razloček; Če bi bil kakšen cesarski razglas pregnal Marcelo in njene duhovne hčere iz pokoja njih svetišča, kako vse drugače bi odšle od tamkaj!

„Češčenje bogov je zamrlo,“ je Viktorin govoril sam pri sebi, „in njih svečeništva so postala — ostudne krinke: česa naj iščem pri mrtvem truplu in pri trohlini?!“ — — —

V isti uri, — ko sta obadva prijatelja imela razgovor med seboj, čigar konec je bil tak, da se je razdrlo njuno prijateljstvo, — je Filokal sedel ob smrtni postelji svojega zelo priletnega očeta.

Z zvesto ljubeznijo krščanske soproge je bila Dionizija stregla svojemu zakonskemu možu za časa njegove dolge bolezni ter ga pripravila na dobro smrt; ko so bolniku podelili svete zakramente za odhod v večnost, je bil sin, ki je zdaj imel dostojanstvo posvečenega dijakona, pomagal duhovnikom. Zgodaj zjutraj današnjega dne se je bilo našemu bolniku poslabšalo, tako da je bilo pričakovati, da bo kmalu izdihnil; in tako so nemudoma poslali v Lateran služabnika, da bi papeža poprosil blagoslova zanj. Damaz je odgovoril, da pride sam, da bo bolniku v pomoč v njegovi zadnji uri. Pri vratih lateranske palače je prišel papežu naproti Viktorin; kaj je bilo bolj naravno kakor to, da sta oba sivolasa starčka skupno odšla na pot k umirajočemu Furiju?! Viktorin je takoj pričel odkrivati svojo srčno zadevo, ki ga je bila privedla k papežu; pot od Laterana k Solnatim vratom je bila dolga dovolj, da je sveti oče izobraženemu učitelju govornišva obrazložil pogloblitve temeljne resnice.

Ko zagleda bolnik papeža in zraven Viktorina, je lahen smehljal veselja ošnil poteze njegovega obraza. Filokal je bil očetu pripovedoval o tako velepomembnem cesarskem odloku, in z jasnim pogledom duše, ki je že napol ločena od telesa, je Furij zdaj iz tega, ker sta ga skupaj obiskala papež in Viktorin, spoznal, da je učitelj govornišva gotovo do cela spremenil svoje misli o krščanskih rečeh. „Danes bom umrl,“ je rekel ter se okrenil proti Damazu, „toda ali bi mogel Bog poslednji dan mojega življenja okrasiti z lepšo zlato zarjo kakor...“

Glas je zastal bolniku; toda pogled oči, ki jih je tiho uprl na Viktorina, je govoril bolj razločno nego besede. —

„Kako čudovito naključje,“ je rekel po kratkem presledku Viktorin, „da se mi trije priletni možje snidemo tukaj ob vratih smrti — porta libitina* — saj je le vprašanje nekaj ur, kdaj bosta prvemu, ki vstopi, sledila druga dva. Kaj je zadaj za temi vrati?! — Ali goli nič? — Kdo bi

⁵) Na Vzhodu, zlasti v Palestini in Siriji je redovno življenje že davno cvetelo; zraven puščavniških samot so bili povsod tudi moški in ženski samostani, ki so po čednosti in svetosti tekmovali med seboj. Šele od sv. Atanzija so prejeli v Rimu bolj točno sporočilo o tem, kako so le-ti samostani urejeni na znotraj in na zunaj, in njegove besede so navdušile številne device za enako sveto življenje in prizadevanje. V katakombah svete Cirijske in pri cerkvi svetega Lavrencija se je našlo veliko število nagrobnih kamenov le-teh devic, z dostavkom: „ancilla Christi“, „Virgo Deo devota“, „Deo sacrata“, „dekla (služabnica) Kristusova“, „Bogu izročena, posvečena devica“, in s podobnimi naslovi. — Pis. prip.

* Libitina, ae, Veneri sorodna boginja, ker so v njenem svetišču hranili pogrebne priprave in seznamke umrlih, je postala boginja smrti, mrtvaška boginja. — Prip. prev.

mogel na to vprašanje dati povsem zanesljiv odgovor, o katerem ne more biti nobene dvojbe več?!"

„Ta odgovor,“ odvrne Damaz s slovesno resnostjo, „more dati samo Tisti, ki nas je ustvaril, in On nam je dal ta odgovor po svojem učlovečenem Sinu: „Ego sum resurrectio et vita; qui credit in me, non morietur in aeternum, jaz sem vstajenje in življenje; kdor v mene véruje, ne bo umrl vekomaj.“ In da bi dal svedoštvo ter zagotovilo o tem, je kmalu nato, pred očmi vsega ljudstva, obudil v življenje Lazarja, ki je že štiri dni ležal v grobu ter že pričel trohneti.“

Furij je zbral svoje poslednje moči, da bi navedel neko mesto iz Ciceronovega spisa „de contemnenda morte, o zaničevanju smrti“; toda izreči je mogel le nerazločne glasove. — Filokal je pa spoznal, kaj hoče njegov oče, ker je bil starček v svoji bolezni naprosil sina, da mu je naglas prebiral dotični Ciceronov spis, ki ga je najrajši poslušal. Menil je, da je uganil bolnikovo misel, ko mu je navedel tole mesto: „Profecto tunc beati erimus, cum corporibus relictis et cupiditatum et aemulationum erimus experti, takrat bomo v resnici blaženi, kadar bomo zapustili vezi svojih teles in ko bomo prosti vseh poželjivosti in strasti.“ — Toda Furij je dal znamenje, da ima v mislih še neko bolj primerno in izrazito mesto; po kratkem razmišljanju ja nato njegov sin pravo zadel: „Maximis ingeniis praedictorum in mentibus haesit, mortem non interitum esse omnia tollentem atque delentem, sed quandam quasi migrationem commutationemque vitae, quae in claris viris et feminis dux in coelum solet esse, največji in najbolj nadarjeni duhovi so imeli trdno prepričanje, da smrt ni nobeno uničenje, ki bi vse odvzela in pokončala, temveč da je nekakšno odpotovanje in preselitev in pa nekakšna sprememba v neko drugo življenje, ki je dobrim možem in ženam vodnik v nebo.“ — — —

„In koliko lepše,“ je rekel Filokal, „je to povedal naš Zveličar v evangeliju: „In kadar pojdem tja, vam bom pripravil mesto; potem spet pridem in vas vzamem k sebi, da boste tudi vi tam, kjer sem jaz.““

„Da, večno življenje; svidenje!“ zašepeče Furij in dvigne svoje ugašajoče oči ter poln hvaležne ljubezni pogleda na svojo soprogo. Bila je njegova zadnja beseda: še nekajkrat je bolnik dihnil — lahko ter mirno je duša zapustila zemeljsko odevalo, svoje telo, da bi šla pred dragimi prijatelji v večno življenje do blaženega svidenja.

Naslednji dan so se v mestu ljudje splošno menili in razgovarjali o tem, da se je h krščanstvu izpreobrnil retor Marij Viktorin. To je bil dogodek, ki je prav tako z veseljem napolnil kristjane, kakor je bil udarec za pogane, dogodek, ki je pri mnogih bolj globoko učinkoval ter jih bolj pretresel kakor zatvoritev Vestinega svetišča.**

Filokal je svojemu očetu pripravil počivališče v Pamfilovem cemetariju nasproti grobovom svojih bratcev in sestrice. Bila je prav posebna stanica — cubiculum — ki jo je dal narediti v ta namen: v ozadju je imela arkosolij ali vdolbino v zidu, katera je lahko sprejela troje trupel. Napis na marmornati plošči, ki je pokrivala grob, je vklesal sam v kamen, nad tem pa je dal polkrožni obok grobne votline poslikati. V ozadju sta bila upodobljena Furij in Dionizija, zraven on sam kot deček, spo-

* Jan. XIV, 3.

** To spreobrnenje je sv. Avguštin kakor tudi sv. Jeronim proslavljal kot dogodek, nad katerim se je Rim prav tako čudil, kakor se je veselila Cerkev (Mirante Roma, gaudente Ecclesia).

minjajoč se, kako je pred dvajsetimi leti prišel na tem mestu potek svojega umetnosti posvečenega življenja. Na levi strani je upodobljen prizor, kako se trije babilonski mladeniči branijo in nočejo moliti mafika, na desni njim nasproti pa je upodobljeno, kako modri z Jutrovega molijo pravega Boga, ki se je učlovečil, ter mu darujejo in poklanjajo svoje darove; štirje prizori iz zgodb preroka Jona obdajajo kot znamenja vstajenja zgoraj na oboku podobo Dobrega Pastirja, ki nosi svoje ovčice na poljane nebeškega raja.

Dionizija je svojega soproga preživela še več let, spoštovana in česčena od vseh ljudi, kot ena izmed najbolj plemenitih rimskih matron. Z vsjo nežnostjo svojega materinega srca se je oklepala svojega sina, ki je bil njen ponos, njeno veselje in sonce srečnega večera njenega življenja. Plemenite lepote njene mladosti starost ni ukončala, temveč jo poveščala ter ožarila, in čeprav je v poznejših letih ugasnila luč njenih telesnih oči, je pa njen duh ohranil svojo svežost in jasnost do poslednjega trenutka. Tako je bila častitljiva starka, odičena s srebrnimi lasmi, vsem, ki so jo poznali, duhovna mati, pri kateri so nekateri iskali sveta, drugi pa tolažbe: nihče se ni ločil od nje, ne da bi bil poživljen in okrepcan od diha onega svetega miru, ki je počival v njeni duši.

Njen najljubši prostorček je bil do zadnjega dne tisti balkon ali pomol, od koder je bila takrat, oni dan, ko so Jupitrov kip vrgli na tla, spremljala z očmi svojega dečka na njegovih potih v katakombe. Kako nad vse bogato je bilo nebo uslišalo molitev materinega srca. —

Ko je naposled, v visoki starosti, umrla v rokah svojega sina, ni bil Rim od pamtiveka videl takšnega mrtvaškega sprevoda. Med vročimi solzami je dal Filokal svojo mater položiti k poslednjemu počitku ob strani njenega soproga, nasproti počivališču, ki je hranilo v sebi prah njegovih bratcev in sestrice, in kjer so ga okorne čekarije, ki jih je bil nekoč začrtal ondi kot deček, zmerom sladko opominjale in spominjale na to, kako čudovito je bilo nebo vodilo potek njegovega življenja.

P. Č.:

Vseučiliški profesor — tretjerednik.

(Konec.)

Ferrinijeva krotkost in potrpežljivost. Naš Kontardo je bil silno živahne narave. Zato se je moral za omenjeni čednosti močno truditi. Njegov mladostni prijatelj Albasini pravi o njem: „Od prvega svetega obhajila dalje se je Kontardo dnevno izpopolnjeval.“ V vseh čednostih. Torej tudi v krotkosti in potrpežljivosti. V dijaških letih so za to poskrbeli sošolci, pozneje drugi. Oboji v obilni meri.

V pavijskem kolegiju „Borromeo“ Kontardu življenje ni bilo oslajeno. Nekateri precej ohlapni tovariši so mu je grenili. Njegovo neomadeževano in ponotranjeno življenje jih je bodlo. Zato so mu v svoji mladeniški objestnosti mnogo trpkih povzročili. Kontardo je ostal miren. Ne brez notranjega boja. Ni omahnil. Saj je stal ob svojem Gospodu.

Nekoč so neugnani tovariši v Kontardovi sobi obesili kaj umazano podobo. Čemu? Radi bi ga videli jeznega. Nato pa zbezanega. Kontardo se je vrnil. Neplemeniti kolegi so ga s posmehom sprejeli ter spremili do sobe. Zijali so v Kontarda, kaj bo sedaj. In Kontardo? Komaj je ogabno

sliko zagledal, že se je zaokrenil ter mirno dejal: „Z mojo sobico in osebo ste smeli narediti, kar vam je pač ugajalo. Za to se bore malo brigam. Toda, z nedostojno šalo ste užalili Boga. To me boli.“ Kaj pa mladeniči? Bili so pač razočarani, toda ne zbegani. Kadar so le mogli, so se Kontarda lotili. Kmalu so ugotovili, da Kontardo ne prenese nedostojnega govorjenja. Še spotakljive besede ne. Rajši se odstrani. Nikdar s trpko besedo. Če tudi mora zato v mrzli sobi študirati. Pa so ga pogosto pognali v mraz. Ni jim zameril. Še takrat ne, ko mu je surov tovariš izbil iz rok kotliček, ki je nesel v njem malo žarečega oglja, da bi si v mrzli sobi nekoliko ogrel roke in noge. Mirno je pokleknil ter začel po tleh pobirati raztepane ogorke. Brez dvojbe mu je otožnost resnila plemeniti obraz.

V institutu ob delavnikih ni bilo svete maše. Kontardo je želel vsak dan vsaj eno slišati. Hodil je torej v bližnjo župnijsko cerkev. Tovarišem ni bilo všeč. Odvrčali so ga. Brez uspeha. Nekoč so šli vsi pred cerkev ponj. Kakor v procesiji so ga spremili domov. Med dovtipi in smehom. Ni jim zameril. Pa tudi zbegali ga niso. Odslej je hodil k sveti maši na vse zgodaj. Kolegi so še spali, Kontardo je že svojega Gospoda prejemal.

Kontardo je vedno bolj spoznaval, da je življenje pravi boj. Samo dvoje je mogoče. Kot junak zmagati, ali pa kot slabič podleči. Tudi še poznej se je spominjal, kaj vse je moral kot visokošolec pretrpeti. Pa je zapisal sledeče lepe besede: „Ni vedno lahko prava načela uveljavljati. Toliko težje, ako nas smešijo. Naj li zato svoje dostojanstvo odložimo? Božje prijateljstvo žrtvujemo? Tako sakrilegično podlo! Pogazimo vse ovire ob močni misli na veliko odliko božjega otroštva! Koliko moči homo zajeli iz le-te prelepe resnice za tiste težke trenutke, ko bo človeška zloba naše prepričanje in upanje blatila.“

Kontardo Ferrini

V najlepših letih je Ferrini javno nastopil. Notranje življenje je prešlo v dejavno. Imel je čudno velike uspehe. Zato so se mu tudi srca v spoštovanju in ljubezni odpirala. Umevno, da ne vsa in ne povsod. Na življenjske preizkušnje, ki so mu bile kot kulturnemu delavcu tako bogato odmerjene, je mislil, ko je med svoje sklepe sprejel stavek: „Vse križe bom iz ljubezni do Jezusa rad sprejemal.“ Kakor tudi: „Kako rad bi se povzpел do najvišje krotkosti, ponižnosti, dobrotljivosti in ljubezni. Vsako, tudi najmanjšo napako, ki bi ž njo omenjene čednosti kakorkoliže okrnil, bom izsledil in z resno pokoro ter z neutrudljivo vajo izboljševal.“

Ko je bil Ferrini na pavijskem vseučilišču že profesor, je eden njegovih slušateljev neko znanstveno delo, ki je prav takrat izhajalo, zelo drzno in krivično obsodil. Ferrini je bil navzoč. Takoj je začuil, da nemile besede trgajo njegove spise. Gotovo ga je moralo boleti, ker so vse to poslušali njegovi dijaki. Sicer pa rezka kritika tudi ni bila utemeljena. Ferrini je molčal.

Na mesinski univerzi mu je slušatelj poslal pismo, ki je sicer vsebovalo nekatera vprašanja, hkrati je pa pisavec močno napadal profesorjevo versko prepričanje. Tudi tu je Ferrini molčal. Tako se je obvladal, da nobena poteza na obrazu ni razodela notranje razgibanosti. Pač pa je poznej v neko delce zapisal sledeče: „Kar težko je, da ob taki budalosti premagaš jezo.“

Le enkrat se je zdelo, kakor da bi ga za hip obvladal majhen nemir. Na pavijski univerzi je predaval zadnje leto. Pa se nekega dne pripodi v sobo, kjer je profesor Ferrini razlagal svojim slušateljem pravne določbe o pogodbah, trop mladih ljudi. Zvižgajo, vpijejo, razbijajo. Ferrini plane po konci ter zakliče: „To je surova sila!“ Toda, takoj se umiri. Še predno so se mogli slušatelji z napadavci spoprijeti, je profesor zložil svoje spise ter odločno dejal: „Tudi sili se je treba ukloniti.“ Pa je med vriščem razgrajavcev odkorakal iz predavalnice. Vseučiliščniki so mu sledili. Profesorjev plemenit nastop je tudi slušatelje pomiril.

Med predavanjem je profesorja Ferrinija vodila lepa misel: „Potrpežljivo in vestno hočem poučevati. Tako rad bi mladim dušam pomagal! Naj jim koristi vsaj moja dobra volja.“ Umevno, da tudi Ferrini ni popolnoma uspel. Nekaterim slušateljem predmet ni ugajal. Ta ali drugi nadarjeni mladenič se je pa izkvaril. Oboje je Ferrinija bolelo. Najbolj drugo.

Vsako življenje je težko. Zato tudi Ferrinijevo ni bilo lahko. So sicer dejali, da ni imel sovražnikov pa da ima same uspehe. Oboje ne drži. Sovražnike je imel. Kdo jih nima? Toda, žalitve je vračal s prijaznim smehljajem, grde zahrbtnosti pa z dobrotami. Tudi uspelo mu ni vse. Komu pa? Vendar klonil ni. Zakaj ne? Vedel je, da mu življenje ureja njegov predobri Gospod. Ob tej misli mu je trpljenje prehajalo v tiho veselje.

Domov k Gospodu. V mladih letih je bil Kontardo bolj šibkega zdravja. Poznej se je precej okrepil. Veliko so mu pomagale vsakoletne velike počitnice, ki jih je preživel na očetovem posestvu v Suni. Ob jezeru Lago Maggiore blizu mesta Pallanza. Tudi turistica mu je kaj dobro dela. Od leta 1892. dalje se mu je pa začelo zdravje močno krhati. Vsako leto je moral preboleti več ali manj zoprno in nevarno hripo. Pešalo mu je tudi srce. Ni čuda. Venomer delo in zopet delo. Duševno še bolj razjeda moči, kakor telesno. Zadnji izpiti, ki jih je vodil meseca julija 1902., so ga tako utrudili, da je 2. avgusta pisal prijatelju Pavlu grofu Mapelliju: „Bolj mrtev kakor živ, sem se moral prebiti skozi državne izpite in rigoroze.“ Počitnice v Suni niso kaj prida zdravja izboljšale. Kako neki? Troje znanstvenih del je hotel dokončati. Vsaka beseda, naj vendar miruje, je bila odveč. Septembra ga je poklicno delo vodilo v Rim. Ves izmučen se je sredi meseca vrnil v Suno. Upal je, da mu bodo gore vrnilo zdravje. Rad bi bil šel na monte Rosa. Prišel je samo na San Martino. Spremljal ga je prijatelj, odvetnik Albasini-Scrosati. Na potu sta zajela iz nekega potočka požirek na videz popolnoma čiste vode. Nista pa opazila, da je pritekla skozi travnike, ki so bili pravkar dobro pognojeni. Albasiniju ni škodovalo. Ferrinija se je pa štirinajst dni poznej lotil legar. V nedeljo, 5. oktobra, je uporabil zadnje moči, da je šel k sveti maši in svetemu obhajilu. Poznej svojega Gospoda ni mogel več prejeti. Komaj je prišel domov, se je onesvestil. Par dni nato je pa izbruhnila vročinska bolezen. Ljubeznivi gospod župnik Bongiovanni je bolnika obiskal sleherni dan. Bolnik se je bil prepustil svojemu Gospodu, ki vse prav ureja. Vedel je, da ga Gospod kliče. Kako rad bi že šel k

Njemu! Zdravniki so menili, da bo v dveh tednih bolezni popustila. Pa ni. Pač pa se mu je začelo blesti. Čudno! V tej dušni zmedenosti ni govoril o svojem ljubljenu predmetu, rimskem pravu, pač pa vedno le o svojem Gospodu. Tu in tam se mu je vrnilo jasno spoznanje. Brž je zaželel sveto obhajilo. Toda, vselej se je zopet hitro izgubil. V četrtek, 16. oktobra, se mu je močno poslabšalo. Župnik mu je podelil zakrament svetega poslednjega olja ter papežev blagoslov. Drugi dan se je bolniku toliko izboljšalo, da se je zavedel. Odgovarjal je le z ljubeznivim smehljajem. Kakor v zdravih dneh. Večkrat se je oziral proti nebu. Tudi roke je stegoval za svojim Gospodom, ki je že prihajal. V petek, 17. oktobra 1902., je Gospod z božjo ljubeznijo objel prelepo Kontardovo dušo, ki se je izvila iz trpečega telesa. Pa se je izpolnilo, kar je zapisal še pred leti: „Prišel bo trenutek, ko bomo dejali: Dopolnjeno je! V sladkem miru nam bodo angeli zaprli oči.“

Odšel je v večnost mož angelske čistosti, najgloblje ponižnosti, otroške pobožnosti, učenjak svetovnega slovesa. Star komaj 43 let. Kdo ga je vzgojil? Kristus! Čim bolj razmišljam Ferrinijevo življenje in delovanje, tem jasnejše spoznavam, da se je Kontardova veličina pričela na dan prvega svetega obhajila. Iz presvete Evharistije je rastlo prečudno lepo življenje. Vilo se je skozi male praske in težke boje. Kontardo ni padel. Vsak dan se je s celim srcem oklenil svojega evharističnega Gospoda. V Njemu je bil močan. Preizkušnje dijamanta niso strle, ampak tako izbrusile, da je bil Gospodu dopadljiv. Ferrini je ustvarjal velika dela. Učeni svet je uspehe priznaval. Kontardo se ni prevzel. Iz Najsvejšega je črpal. Njemu vse delo posvečeval. Pa tudi vso hvalo poklonil. Celo Ferrinijevo čednostno življenje je temeljilo na iskreni in močni ljubezni do presvete Evharistije. Zato je bilo to življenje tudi res svetniško. Gospod je bil Kontardu izhodišče in življenjski smoter. Hkrati tudi vmesna pot.

V ponedeljek, 20. oktobra, so Ferrinija v Suni pokopali. Vse ga je počastilo, učeno in visoko, preprosto in majhno. V pre mnogih žalnih prireditvah se je Italija svojemu velikemu sinu oddolžila. Javnost je bila prepričana, da je bil Ferrini mož izrednega duha in prebogatega srca. „Imel je“, tako je zapisal o svojem pokojnem prijatelju Ferriniju takratni Msgr. Ahil Ratti — sedanji sveti Oče Pij XI. — „čudovit razum in vseobsežno znanje pa tako globoko in nežno pobožnost, ki je ne srečamo vsak dan... Hodil je po siromašni zemlji kakor sijajna prikazen, ki je povsod razširjala deviško vonjavo.“

Svetniška gloriola. Kontardo Ferrini je bil več, kakor vzgleden katoličan. To so čutili vsi, ki so ga bliže poznali. Zato so sprva bolj tiho, poznej glasno govorili, da zasluži čast oltarja. Njegov plemeniti prijatelj Ludovik Olivi, univerzitetni profesor narodnega prava v Modeni († 1911.), je začel zbirati potrebne dokaze, ki naj izpričajo Ferrinijevo svetniško življenje. Lajiki, redovništvo, svetni kler, škofje in kardinali, vse je pošiljalo sveti Stolici podprte prošnje, naj Kristusov namestnik dovoli proces za Ferrinijevo beatifikacijo: Sveti oče Pij X. je prošnje uslišal. Pooblastil je milanskega kardinala-nadškofa Ferrarija, naj s preizkavanjem v svoji škofiji prične.

Mogoče nas bo zanimalo, kako je o Kontardu Ferriniju sodil resni Msgr. Ahil Ratti. Tako-le je pred cerkvenim sodiščem o svojem prijatelju izpovedal: „Ferrinija sem vedno iskreno ljubil in visoko cenil radi njegove pobožnosti in preprostosti, kakor sem tudi močno občudoval njegovo nadarjenost in pridnost. Nekoč sem ga opazoval, kako je pred

Najsvetejšim molil. Priznati moram, da je iz cele njegove osebnosti odsevalo resnično nežno stremljenje za čednostjo in nekaj presrčno de-viškega. Njegova vera, kakor sploh razne krščanske čednosti, vse je bilo nekam čudežno. Toliko bolj, ker je tako krepostno živel mož odličnega poklica pa v današnjih časih.“

Delo se je poznej raztegnilo na vse kraje, kjer je Ferrini živel in deloval. Dekret sedanjega svetega očeta Pija XI. z dne 6. julija 1922. je nadaljni postopek izročil kongregaciji za svete obrede. Isti sveti Oče je pa 8. februarja 1931. podpisal odlok, ki ž njim potrjuje, da je imel Kontardo Ferrini božje in poglavitne čednosti v kar najvišji, ali heroični meri. Tako je sveta Cerkev božjemu služabniku Kontardu priznala označbo „častitljiv“.

Kontardo, mi se tvoje velike odlike močno veselimo. Toliko bolj, ker vidimo v tebi duhovnega sinu svetega Frančiška in svojega brata. Papežev odlok pravi, da si vodilo tretjega reda izpolnjeval z največjo vnemo. Zato naj te kmalu pozdravimo kot blaženega tretjerednika!

Gospod Jezus, ki si svojega častitljivega služabnika Kontarda prečudno vzgajal in vodil, okraši ga na zemlji z gloriolo blaženstva in svet-ništna. Saj bo to Tebi v čast. Izobraženi pa in preprosti bi imeli v njem jasen vzgled in mogočnega priprošnjika. Gospod, zgodi se Tvoja pre-sveta volja!

Na belo nedeljo 13. aprila 1947. ga je sv. oče Pij XII. prista-l med blažene. Točastilo ga je 12. kardinalov, mnogo škofov zastopstva vseh italijanskih univerz, posebno katoliška univerza iz Rima, kjer po-

P. ROMAN: Evin Ferrinijev templj ter na tisoče vernikov.

Našo ljubezen — Tebi Gospa.

Bre z m a d e ž n a.

I n principio dilexit eam. Od vsega početka te je ljubil On, ki je naša zadnja sreča. Kako Te ne bi, milostna Gospa? Ali veš, kako si lepa, ti čudoviti sen večnosti same, ti sladka, opojna sanja božje ljubezni. Glej On, ki je kralj vekov, je od vsega početka nate mislil in te ustvaril tako dovršeno, tako čudežno lepo, da vse naše misli ob Tebi umolknejo in se izlijejo v en sam sijaj občudovanja. Kako smo srečni ob misli, da si ti, naša ljuba Gospa in milostna Mati, naša bela brezmadežna sestra, cvet iz naše človeške ograde in da se ti nebo samo smehlja. Ti morda ne veš, kako trpimo v svoji grešnosti, kako nam srce krvavi in kako so naša lica otožna ob misli: Tudi naši najbolj nedolžni otroci, tudi njih kristalnočiste oči, tudi ta neomadeževana čela so obsojena v brezkraino žalost izvirnega greha. Ti sama si izvzeta, ti naš čudežni cvet, ti sladkost naše krvi, ti sladki napoj za vso bridkost naših dni.

Kako te ljubim! Ti si zadoščenje našemu ubogemu rodu, zakaj ti edina nisi bila niti za hip pod neizprosno peto satana, tega našega zo-vernika, ki sovraži vse, kar spominja na čistost, na lepoto, na neomadeževanost. Tebe Edino je Bog izvzel in te strašne oblasti, ki je sad prvega greha prav tako, kakor prve velike laži. „Kakor bogova bosta...“ in prva žena se ne more otresti zapeljive misli. Kakor bogova... in zadaj za tem obetom je skrit tako strašen, tako škodoželjen krohot, da se še peklju samemu studi. Adam in Eva ga ne čujeta. Ko pa spoznata, da sta bila za najboljše in najlepše prevarana, zaihtita kakor samo človek more v najhujši boli. Prepozno. Že sledi kazen, izgnana sta iz raja. In mi

vsi vajini pozni otroci z vama. O Eva, ti mati vseh živih, ko bi ti vedela, kaj nam je prinesla tvoja nečimerna želja — postati kakor bogova, da si vedela za vse solze in za vse gorje, ki bo iz tega edinega greha porojeno, bi gotovo nikoli ne iztegnila svoje roke po prepovedanem sadu. Kako bridka je starodavna resnica:

„To greha vsakega je grozna kletev,
Da zlo iz zla je neprestana žetev...“

In ta žetev je bila strašno bogata. Če bi človeške solze postale reka, bi bila ta reka slana in grenka od gorja. Sovraštvo, zavist, jeza, blodna sla, vojske, morije brez konca in strahotno pomanjkanje ljubezni.

Murillo: Brezmadežna Devica.

In ti, naša ljuba Gospa, ki si hotela biti vedno le njegova najmanjša dekla, ti si kakor prepad, ki v njem šume in se stekajo neizmerni slapovi milosti, čistosti in lepote. Najslajše skrivnosti so v tebi, ki jih mi samo slutimo, ki mi po njih samo hrepenimo v zarji obetajoče večnosti.

Daj nam milostna Mati, ti naša ljuba Gospa, da enkrat uzremo tvoj ljubi, dobri obraz tam, kjer so vse najlepše sanje čista, zlata, večna resnica.

Suprema lex esto — Postava zadnja in prva je...

Prišel je čas, da to pesem končam. Zahvalim te moja ljuba Gospa, da sem tebi pesem peti smel. Ko pa sem iskal, da sklep hvalnice vredno napišem, mi je prišla v roke slika Bernardina Strozziya, ki je bil tudi sin svetega Frančiška. In kar v hipu sem razumel, kaj mi za slovo

naročaš zame, tvojega ubogega pevca, in za vse moje brate in sestre, ki jim je pesem vseč bila in malo tolažbe in veselja prinesla.

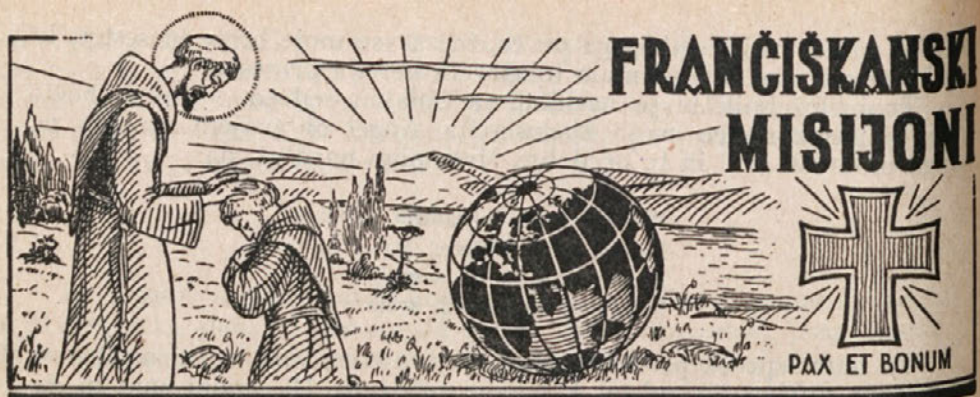
Tvoj služabnik te je naslikal na oblakih sedečo, v rokah božje Dete, ki nas z ročico svojo blagoslavlja. Angel ob tvojem vznožju pa knjigo modrosti drži in ti, predobra Mati, nam naročaš, da:

Postava prva in zadnja je,
Ljubiti tvoje Detece,
Ki milo zdaj se še smehlja,
Nekoč pa bo sodnik sveta.

To nam izprosi, predobra Mati, da tvojemu Sinu zvesti ostanemo, da Njemu služimo in enkrat k Njemu pridemo. Mi trudni smo in žalostni, popotniki in romarji, večerne sence se daljšajo, v zarje onstranske gledamo. Da naša žalost zaman ne bo in si nebo zaslužimo, to za slovo te prosimo in znova ljubezen prisegamo.

Bernardin Strozzi: Postava prva in zadnja je ...

FRANČIŠKANSKI MISIJONI

PAX ET BONUM

P. KRIZOSTOM:

Poročilo iz Kitajske.

Tsi-su-mu, 31. maja 1932.

Procesija presv. Rešnjega Telesa bi bila morala biti letos tako krasna, kot še nikoli pri nas. Zelo zgodaj smo začeli s pripravami. Naš ljubeznivi nadpastir Tchang, kateremu so se naši načrti močno dopadli, nas je zato osrčeval in nam z nasveti pomagal. Delali smo z navdušenjem in gorečnostjo, ki vam jo morem komaj popisati, ne sluteč, kako črni oblaki so se tedaj pričeli zbirati nad našimi glavami.

Prvi naš strah so bili roparji, ki so pustošili pokrajino in se z neznanško naglico bližali naši misijon-ski postaji.

Kako blizu, da je že nevarnost, so nam povedali prvi begunci, ki so se zatekli k nam. Zapustili so svoje rodne hiše in domove ter se zatekli v naše krščansko selo po zaščito. Kakšno je bilo tiste dni naše selo! Zdelo se je, kot da so se vsule na ulice, trge in dvorišča stotine in stotine ciganov.

S krščansko ljubeznijo smo jih sprejeli in jim pomagali, kakor smo vedeli in znali.

Nekaj dni nato pa smo dobili še vse bolj žalostne goste. To so bili tisti siromaki, ki so padli roparjem v roke, pa so mogli pozneje vendar le še oditi. Nekateri so bili vsi krvavi. Na raznih delih telesa so jim zijale zevajoče rane. Drugi so bili vsi opečeni. Zverinski ljudje so jih polili s petrolejem ter jih nato zažgali. Bili so celo taki, ki so imeli roke in noge z železjem prebodene. Treba bi bilo, da bi videli na lastne oči te strašne rane in ta bedna, raz-

Ranjenev v bolnišnici.

lepena telesa, potem bi si šele mogli prav predstavljati krutost kitajskih roparjev.

Več dni zapored so prihajale gruče teh siromakov, včasih celo ponoči — in mi smo jim obvezovali rane.

Prebivalci mesta Tsi-su-mu so se tresli od groze, zakaj vedeli so, da prihrume roparji lahko vsak trenotek tudi nad nas in store z nami isto, kot s temi ubogimi begunci.

„Kako daleč so že?“ smo vpraševali s tesnobo v srcu. Odgovor pa je postajal vedno strašnejši:

„Se en dan hoda... Samo 12 ur... Lahko da nas obiščejo še nocoj...“

Šola na prostem.

Naš junaški škof je trdno zaupal v Boga in je govoril: „Gospod nas ne bo zapustil.“ In res; roparji so bili že čisto blizu naše postaje — pa so se zbalii oddelka rednih vojakov in so zbežali. Vsaj za enkrat smo rešeni teh grozovitih ljudi.

Bila je sreda pred praznikom presv. Rešnjega Telesa, ko nas je prestrašil glas: „Presvetli je hudo zbolel.“

Zmešnjava je nastala, da nikdar take. Pomagali in stregli smo, kakor smo mogli. Škof je prejel poslednje svete zakramente in zjutraj na praznik presv. Rešnjega Telesa je izdihnil svojo plemenito dušo.

Glasen jok se je razlegal po vsem mestu. Kakšno nasprotje: praznik evharističnega veselja — poln žalovanja in solza. Oltar ves v lučkah in cvetju, mašna oblačila blesteča in rožnata, slovesna sveta sv. maša... pater, ki jo je daroval, pa je med sv. mašo jokal.

Procesijo z Najsvetejšim smo preložili na prihodnjo nedeljo. Pogreb ljubljenege škofa pa je bil veličasten slavnosten sprevod. Tisoči in tisoči kristjanov so se ga udeležili.

Zdaj smo zaenkrat brez pastirja. Ob spominu nanj, nam zalijejo solze oči in vroča molitev nam odhiti k Vsemogočnemu, naj čuva našo misijonsko naselbino.

Harbin, 23. junija 1931.

V okolici Harbina divjajo še vedno boji med roparji, med redno vojsko in japonskimi aeroplani. Čeprav niso to pravi boji, vendar so vsem v veliko škodo.

Izprehod v gozdu.

V naše zavetišče se je zateklo več misijonarjev, ki so nam povedali, kako žalostno da je na deželi in kakšna strašna lakota da razsaja tam.

Pred nekaj dnevi so roparji napadli majhno kapelo v bližini. Hvala Bogu, da niso mogli najti in odnesti svetih posod!

V tem letnem času imamo razmeroma malo bolnikov, toda skoraj ni dneva, da ne bi prišel kak ranjenec po pomoč. Navadno so to najbornejši kmetje, ki so nedolžna žrtev granat. Toda le redki so, ki imajo toliko moči, da najdejo pot do bolnišnice. Velika večina žalostno umrje od vsega hudega.

Res so žalostni časi, v katerih živimo, toda ravno trpljenje človeka približa Bogu. Lahko rečemo, da so tako bolniki kakor ranjenci zelo zavzeti za sv. vero in zaprosijo takoj za sv. krst, kakor hitro spoznajo svoje nevarno stanje.

Francišškanska ideja ali zamisel o uboštvu v življenju svete Elizabete.

Ko je Elizabeto prevzela božja ljubezen ter jo nase potegnila in ko je mlada kneginja pričela uresničevati svoj frančiškanski vzor življenja, tedaj se jim je zdela nora in trapasta, češ, da ji je kak kolešček v glavi „premaknjen“. In zares je bila premaknjena iz življenjske oblike vsakdanjosti: po delujoči moči božje ljubezni iz povprečne ali „normalne“ mere „navadnega“ in „udomačenega“ življenja, zamaknjena in potopljena v ljubezen do bližnjega, katere brez-pogojnosti nihče ni mogel razumeti, kdor je poznal samo pogojne navadnega, v katerih se dobrodelnost giblje dan za dnem. Pojmiti in razumeti je možno le to, kar je omenjeno, to, kar je vključeno v pogojih. Življenje kakega svetnika ali kake svetnice je zmerom nepojmljivo takrat, kadar se meri po mejah vsakdanjosti. In še celo tam, kjer je vsakdanje, — in zares se nahaja in poteka to življenje vsakokrat v sami vsakdanjosti, vsakemu posnemovalcu v tolažbo in spodbudo! — ima na sebi neodvisno, brezpogojno resnobo popolne odločitve za Boga. Ta odločitev se ne meni za to, kar je v navadi; duša začuti tako ustaljeno navado kot nekaj sovražnega, kadar jo hoče le-ta navada povprečnežev zapeljati, da bi se dogovarjala in pagajala z merodajnimi nazori ter se izneverila temu, kar brezpogojno terjaja Bog, Najsvetejši. Svetnik je vedno gospodovalen, svetnica je zmerom samosvoja, n a d povprečna sta v resnobi, s katero sta Bogu poslušna, naj bodo še tako vsakdanji cilji in pa predmeti njunega delovanja. V svetniku živi to, kar je brezpogojno in večno, ter se izživlja v pogojni čas. To pa je nepojmljivo, če se more razumeti le to, kar je pogojno odvisno. Svetnikove resnobe nič ne moti in ne briga, ako ga ne pojmi in ne razumejo. On ve, da takó „m o r a“, ker Bog hoče; on ve, da ga pojmi in razume docela tisti, od katerega je sam prevzet in prešinj s spoznanjem. Ko je Elizabeta pričela svoje frančiškansko življenje radovoljnega uboštva, se ni menila za duhovnika v Izenaku, kateri jo je odslovil ter jo imel za bedakinjo, da, za nenormalno ali zmešano ženo, ko ga je prosila, naj se zavzame za njene otroke. Ni se dala od njega zbegati in zmotiti, ker ji je več veljala volja božja, kakor pa človeško pojmovanje in človeška vsakdanja mera. In Ekbertu, bamberskemu škofu, se je morda zazdela nerazumljiva, ko si je izvolila brezpogojno uboštvo, in v napačni skrbi, naj bi se vendar spet omožila, se je utegnil truditi, da bi jo odvrnil od njene „zamisli“ — ona je imela brezpogojno „idejo“, ki je n j e j postala merodajno ravnilo: vse zapustiti po Jezusovi zahtevi in po vzoru Frančiškovega življenja. In končno so jo marbuški gospodje utegnili prav tako malo razumeti kakor njen svak Henrik Raspe na Prežigradu. Toda Elizabeta je vedela, da jo razume Bog in razumela je njegov klic, s katerim jo je vabil, naj se oklene uboštva, in sicer je razumela brez vseh omejitev. Ljubeznivo-vesela in vedra brezpogojnost Frančiškovega ubožnega življenja je tudi last njegove prve nemške učenke, ki je z njim vred občutila stisko bratov in z njim hotela živeti v zgledu uboštva, ki naj bi pokazalo, da je Kristusova zahteva tako brezpogojna kakor življenjsko možna za Kristusovega učenca.

*V tej brezpogojnosti pa Elizabetino frančiškansko ubožstvo obenem zelo stvarno posega v zgodovinski čas življenja. V to dobo se je evangelijska ubožnost po njej vživela. Elizabeta stoji sredi vélikega ubožtvenega gibanja ali pokreta v prilog ubožnosti v stoletju sv. Frančiška. Tudi on se je bil le s težavo mogel uveljaviti z zahtevo, ki so jo Albižani in Valdovci izrabljali zoper Cerkev in njeno posest. In vendar kažejo tiste sanje vélikega papeškega vladarja Inocencija, — ki je v njih gledal, da ubožca podpirata nagibajočo se papeško palačo, — kako potreben in po časovnih potrebah poklican je bil vzor ubožstva, ki ga je obudil Bog sam, Gospod časa, in kako je ta vzor ali ideal občutila tudi Cerkev in kako so ga občutili dobromisleči za Cerkev. Inocencij III. je imel vso skrb, da ne bi bila ta Cerkev oškodovana po krivoverskem gibanju ubožstva, s katerim so ji v tej dobi pripravljali nevarnost. Kljub temu pa je vedel in znal upoštevati asiškega ubožca in njegovo brezpogojno razumevanje Gospodovih besed, naj ničesar ne jemljejo s seboj na pot: niti palice niti torbe niti kruha niti še kake druge suknje, tako je umeval Poverello brez pridržkov, in papež mu je pritrtil: to kaže, kako véliki Inocencij pri vsej svoji vladarski modrosti in skrbi ni izgubil zmisa za evangelijski vzor. Da se je vzor, to, kar je nekaj brezpogojnega, končno tudi tukaj uresničil, le v časovno odvisni zemeljski obliki, to je usoda vsega, kar je navezано na zemljo ter odvisno od nje, kadar naj se véčno dejansko uresniči na zemlji in v času. Toda v tem oziru ostane živa moč, ki vedno znova razbije obliko, sila brezpogojnega, ki ga nobena končna oblika nikoli ne more docela obseči v sebi. Lastnost sv. Frančiška, da ni razmišljal in da ni poznal pomislekov ter ozirov, tista v najbolj plemenitem pomenu otroško priprosta vernost in zvestoba viteškega moža, ki je hotel svojemu Kristusu Kralju — saj se je zavedal, da je njegov „glasnik“ — ohraniti brezpogojno zvestobo na vsaki poti in preko vsakega broda: vse to je vendar obenem sveta resnoba, brezpogojnega, ki nikoli kedaj ne more biti zadovoljno v nobeni pogojni, omejeni ali odvisni časovni obliki. Frančišek je trpel pod bremenom te resnobe, toda ostal je moč pokorščine napram Cerkvi, v kateri je sam sploh spoštoval in priznaval nekaj véčnega v časovnem, in sicer s srednjeveško vernostjo in s katoliškim vernim nastrojstvom in mišljenjem. Da ni bil mehki, pesniško čuvstveni človek novodobne občutljivosti, temveč vitez, ki je vedel, da zvestoba terja žrtev in da zahteva moško trdo vzgojo samega sebe in strogo rednost, to dandanes končno vemo. In da je cerkvena vlada od Frančiškove volje, da hoče ubožno živeti, ujela to, kar se je dalo živeti v končno omejeni človeški družbi, to se ji danes šteje v čast kot modro, rešilno dejanje in notranje prenovljenje same sebe.

Elizabeta je prava pristna frančiškanka tudi in prav tedaj, če ji je njena borba za ubožstvo donesla tudi osebno žrtev. Zmisl njenežga žrtvovanja pa ni, da bi kakemu „gibanju“ ali „pokretu“ pripomogla do zmage. Ni se ji bilo treba, kakor njenemu vzorniku Frančišku, boriti za ohranitev mladostnega vzora z bolj treznimi tovariši, toda dejstvo, da se je Elizabeta v svojem osebnem izoblikovanju življenja dala voditi od duha ubožstva, to ima več kakor osebno posamezen pomen. Niti Frančišek niti Elizabeta nista poznala družabnega ali socialnega „vprašanja“ kot „problem“ človeške družbe. Toda obadva sta trpela s stisko ubogih. Pomagati dejansko od človeka do človeka, od brata do brata, to sta občutila kot svoj osebni poklic in obveznost. Seveda je bilo pri

tem neizogibno, da sta trčila skupaj s pravnimi in družabnimi nazori svojega časa. Elizabeta je to doživela v vsej teži in osebni doslednosti. Toda iz tega ni izvajala morda kakih „socijalnih“ posledic in še manj se je borila za druge, nove družabne lastninske in pravne ustanove. Niti ona niti Frančišek nista „prevratneža“ ali „revolucionarja“, in vendar sta oba zdramila vest. Niti njena niti Frančiškova zamisel o uboštvu ni potekala iz gospodarstvenih razmer, toda ta dva sta dosegla, da se je znova užgala evangeljska ideja.

Bila je „zapoved gledé hrane“,* v kateri je imela Elizabeta spoznati in izkusiti trdoto ustanove in pa silo, katera se je uveljavljala nasproti poštenim, čistim volji, ki jo je prešinila božja ljubezen. Ni se mogla odločiti, da bi „pravu“ dobe žrtvovala svojo vest; ni hotela živeti od premoženja, ki je bilo po krivici ugrabljeno. Miloba njenega soproga jo je v tem zmislu znala pridobiti zase, čeprav on sam ni nič predruščil glede takšnega „prava iz navade“. Toda njeni sorodniki so videli v tej odločnosti uboge in lastno uboštvo ljubeče knežje gospé vzmirljenje ter vzdramljenje vesti, ki njihovi neodločnosti ni moglo biti všeč. Ako je bila Elizabeta po smrti svojega moža prisiljena jesti pri skupni mizi, za katero se je pripravljala hrana tudi iz dohodkov nepoštenih imovine, če so njeni ljubezni do ubožcev hoteli dati vezi zaradi družinske posesti, češ, da jo je treba pomnožiti, če so ji hoteli odvzeti možnost, da bi živela od lastnega vdovskega premoženja, je pri vsem tem rekla: ne! Takó je izgnanje s Prežigrada, kakor vedo novejši življenjepisci, naposled posledica njene lastne odločitve. Njen „ne!“ nasproti ljudem je potekal iz krepkega „dà“ napram Bogu. Toda ta „dà“ napram Bogu je obenem sprostilo njeno najbolj lastno svojsko bitje: ljubezen do ubogih v vsaki obliki, kjer in kakorkoli je naletela nanje kot stradajoče in žejne, kot zapuščene in sirote, kot zavržene in izobčene, kot bolnike in brezdomce, kot zapuščene in sirote, kot otroke, žene in priletne starčke. Tudi ko se je mogla vrniti nazaj na grad, ne da bi morala izpolnjevati njen nemogoč pogoj, da bi živela od tujega blaga, je ostala „mati“ svojih ubožcev, za katere je uporabljala svoje lastno premoženje. Toda nagnjenje njene duše se je v hoji za Frančiškom, v nasledovanju asiškega ubožca, povrnilo v uboštvo in k ubogim: kneginja je postala sočlanica „prosjškega“ reda v vsej resničnosti. Kot članica Tretjega Reda je bila za ubožce miloščine proseča in delujoča Frančiškova sestra, ki je svojo posest posvetila drugim in kot prva srednjeveška žena ustanavljala hiše za bolnike in uboge, v katerih so — prvič — žene oskrbovale službo ljubezni in postrežbe bolnikom. Tako stoji Elizabeta obenem v tistem velikem „ženskem gibanju“ ali „pokretu“, ki je ženi odprlo to, kar ji je najbolj lastno in svojsko: materinsko skrb za tiste, ki so potrebni oskrbe, voljo, ki hoče služiti ter se darovati iz bogastva duše, ki je postala uboga glede sebičnosti.

Ob vznožju Prežigrada, v Goti in Marburgu so se dvigale Elizabetine bolnišnice in ubožnice. Toda preko njih dalje je segala Elizabetina

* Elizabetinemu spovedniku Konradu se je zdel nepravičen neki davek, ki so ga podložniki morali grofu plačevati, davek za knežjo mizo ali živež; tudi je imel grof marsikateri kos sveta, ki so si ga bili njegovi predniki siloma pridobili, ali pa sicer po krivici prisvojili. Konrad je naložil svoji spovedanki, da od tistih jedi, katere pridejo na mizo iz dohodkov onih zemljišč in iz dohodkov onega davka, ne sme ničesar užiti, ako se noče udeležiti krivega blaga. Prim. Stolic-Majar, Križana usmiljenost, str. 56. — Prip. prev.

ljubezen k trudnim in obteženim v širokem okrožju, tako da jo je le pokorščina napram strogemu dušnemu vodniku — in tudi poslušen biti je bilo frančiškansko — mogla ovirati, da ni vsega razdala in da si ne bi nič pridržala za vzdrževanje bolnišnice. Ona sama pa ni živela od dote in vdovskega imetka, vse, kar je potrebovala zase, si je prislužila z delom svojih lastnih rok, njena frančiškanska ponižnost in odpoved se ni ustrašila niti najbolj priprostega in nizkega opravila in posla. Njena ljubezen pa je postala tako obsežna, da je svoje lastne otroke drugje preskrbela, da bi sama mogla služiti večji družini ubogih in pa v svojo hišo sprejeti najbolj uboge izmed gobovih otrok kljub ostremu kaznovanju, ki jo je doletelo od Konrada, kateri se je bal, da bi se bolezní nalezla.

Kar je delala in izvrševala Elizabeta, to je bila zveza svete ljubezni, ki se razodeva v dejanju — karitas — in urejenega načina ali organizacije v strežbi in skrbi ubogih, sirot in bolnikov: Zveza, ki v bolj zapletenih družabnih razmerah postane težavna naloga in trdo vprašanje, katero se dá rešiti le tedaj, ako oskrba in postrežba sama ne postane zgolj uradna, temveč poteka iz najbolj osebne ljubezni in svetega poklica. To naj Elizabeta danes pokaže vsem, kateri bi radi združili „urad“ s „poklicem“, kateri si ohranijo dušo v delu vsakdanjosti, ki se ne izgubijo docela v „poslovanju“, ampak tudi v organizacijskih ali ustrojstvenih oblikah sedanjosti hočejo biti nagibani od notranjega poklica k veliki ljubezni do trpečega brata Gospodovega.

Kar je Elizabeta pokazala svojemu času, to je bil protest ali ugovor krščanske vesti zoper vsako nasilje nad ljudmi in njihovim premoženjem v prilog neki na novo se dvigajoči obliki gospodarjenja, kateri je grozila nevarnost, da bo višje cenila denar in stvar nego človeka in pravico. To je globlji zmisel „zapovedi glede hrane“, kateri se je Elizabeta podvrгла pod vodstvom Konrada Marburškega, ako je hotela živeti le od svoje lastne imovine. Tako je postala „nezavestno nositeljica družabne preosnove in pa borbenega pogajanja med ubogim ljudstvom in knežjo oblastjo, katero je ona iz krščanske duše skušala odločiti brez nasilja po Kristusovem zgledu. Družabna nasprotja že tukaj igrajo dokaj pomembno vlogo, prav tista nasprotja, ki so pozneje dala povod kmetiškim vojskam in donesla veliko gorja Nemčiji in katera so še danes v razrednih nasprotjih vir neprestanega nemira.* Toda ali ni Elizabetino življenje tako poziv tudi na krščansko vest v našem času, ko so jo gospodarstvene „samoumevnosti“ in „nujnosti“ polagoma uspavale?!

Na čas navezane oblike ljubezni se menjajo, ljubezen sama pa ostane krščansko dušno nastrojstvo ter vedenje v vsaki svetovni dobi. Načini oskrbe ubogih se izpreminjajo, toda ubožce imamo vsak čas pri nas. Elizabeta Turingijska naj ohranja frančiškanskega duha v živi zavesti! Mi imamo dolžnost poiskati oblike, v katerih more ta duh danes živeti. Vir tega duha je sveto veselje, ki se užge ob podobi ubogega Kristusa in postane ustvarjajoča ljubezen. Veselje in ljubezen pa živita iz vere, da Kristusov duh, katerega sta željno vase sprejela Frančišek in Elizabeta, stori tudi še dandanes, da človek postane ubog, da bi bil bogat v dobrohotnem, pomagajočem, služočem polnem darovanju samega sebe in svojega imetka.

* Maria Maresch, Elisabeth von Thüringen.

Božje njive zore.

(Konec.)

Blaž — brat Marijan je na svoji prvi postojanki. Ob veliki reki stoji misijonska hiša, ki je zaeno kapela in šola in še stanovanje obeh misijonarjev. Pater misijonar je član holandske provincije in ker Blaž dobro govori nemško, se počutita takoj brata-sinova enega očeta. Sprejem s strani Kitajcev kristjanov je bil nad vse prisrčen. Toda glavno, je menil pater misijonar, pa pride v nedeljo. Sedaj bo šla govoricca o novem belem možu vsenaokoli. V tem oziru so Kitajci kakor otroci. Ravedovni in zvedavi hočejo vse videti in vse tudi prijeti. Boste sami videli.

Brat Marijan je porabil prve dneve v to, da je svojo skromno sobo, ki je bila bolj podobna drvarnici, preuredil tako, da je bil sprednji del uporaben za delavnico, zase je pa pustil kotichek, kjer je stala postelja in stol. Mize sploh ni imel, sicer je pa tudi ne bi imel kam postaviti. Potem se je lotil popravila ubožnega oltarja v kapelici. Vse, kar je postalo tekom let majavega, je pričvrstil, tla, ki so tu in tam zevala v težkih ranah, je kmalu nadomestil z novimi deskami, pri čemur so mu šli domačini močno na roko. Pri tem se je priučil že prve kitajske besede za najbolj vsakdanje stvari. Sprva se jezik kar ni mogel priučiti in neredko je opazil, kako se mu ob strani nasmihajo mali Kitajčki, ki so z obćudovanjem zrlji na njegovo spretnost pri uporabi različnega orodja.

Prišla je prva nedelja. Naš Blaž si je skrbno pripravil podobice, svetinjic in rožnih vencev, ker mu je pater misijonar povedal, da tudi Kitajci ne bodo zaostali glede daril. Po svečani sveti maši, kjer so odrasli in otroci peli kitajske cerkvene pesmi po naših napevih, se je hotel Blaž vrniti v svojo kamro. Pa ni šlo tako gladko, kakor si je on domišljeval. Zunaj so ga sprva obsuli otroci, nato so se mu pričeli klanjati možje in naposled spoštljivo in bolj od daleč še žene. Videl je in še bolj občutil, kako vera, pa samo krščanska vera človeka oplemeniti. In čim bolj preprosto kdo sprejme evangelij in njegove resnice v srce, tem večji vpliv imajo, tem bolj jasno odseva iz dotičnega obraza moč in čudovit ogenj. Možje so šli nato z njim v „sobo“ in tu so ga obdarovali. Eden mu je prinesel kuro, drugi je važno in resno poklonil nekaj kilogramov riža, tretji, ki je bil trgovec, mu je vljudno ponudil lično izdelano svetilko in tako so se vrstili. On jim je vračal z rožnimi venci, ki so jih spoštljivo poljubljali. Nato se je z možmi podal ven pred postajo, kjer se je pričelo spraševanje, kako je z zdravjem njegovih domačih in kje žive, če imajo tam tudi tako vodo in še nešteto potankosti. Opoldne, ko sta sedela s patrom pri skromnem obedu, tudi naš Blaž se je začel smukati okoli kuharja, da bi za vsak slučaj znal tudi to prijeti, je pripovedoval pater svoje zgodbe iz misijonskega življenja. Bil je na Kitajskem že celih petnajst let. Mestoma se je naš Blaž moral prav iz srca nasmejati. Komaj pa sta použila svoj obed, že je prišel pred postajo postaren Kitajec kristjan, spoštljivo pozdravil misijonarja in mu začel nekaj živahno pripovedovati. Ko je Blaž videl, kako se patru lice resni, je uganil, da gre za težkega bolnika ali kaj podobnega. Opazil je tudi, kako je Kitajec ves prašen in truden. Vprašal je patra, če mu lahko kaj postreže, pa je le dobil nalog, naj se hitro pripravi za dolgo pot. Da bosta najmanj pet ur hodila. S seboj morata vzeti tudi mulo, da bo nosila oltar, ker pred nočjo se ne moreta vrniti in bo jutri maša v drugi vasi, kjer leži bolnik. Med potjo se je Blažu odpiral čisto nov svet. Ni bilo sicer mnogo ljudi, ki bi jih

srečala, opazil pa je le, da so jih vsi z nekim občudovanjem zrl in pozdravljali. Pater mu je razložil, da večkrat to ni samo spoštovanje, ampak tudi bojazen pred močnimi čari, ki sodijo da z njimi misijonar razpolaga.

Pri bolniku ga je nad vse ganila globoka vera vseh navzočih in ko sta drugo jutro rano odhajala, ga je prevzemalo opojno čustvo, da je sledil božjemu klicu in zvesto vršil svojo nalogo na zemlji.

Kaj kmalu je otvoril z odobrenjem patrovim strokovno šolo mizarstva. Opazil je, da imajo nekateri prav izrazit talent zlasti za fina dela. Z veseljem je Blaž razlagal, seveda vse bolj s kretnjami kot pa z besedo. Pridobival je srca s svojo dobroto in s svojo vedro šegavostjo. Pater se je rad z njim pogovarjal o svojem delu in mu tudi kot svojemu bratu potožil vse težave, ki so ga trle. In Blaž je bil mož za to, zakaj znal je spoštljivo poslušati, pa tudi nesebično za vsako delo prijeti.

Nekega večera pa je začutil Blaž blazno bolečino pri srcu in močno omotico v glavi. Potožil je patru, češ da gre nocoj kar počivat, ker ga tako zelo glava boli. Pater mu je skrbno izmeril vročino, čelo nagubančil in dal Blažu močno dozo kinina... Blaž je zbolel za močvirsko mrzlico... Drugo jutro, isto stanje, le omotica v glavi je nekoliko ponehala. Opoldne je pater poslal po štiri može, velel pripraviti velik čoln in naslednje jutro so Blaža že komaj zavestnega prenesli na ladjo in odpluli po široki reki navzdol proti mestu. Tam imajo sestre bolnico, tam je še možna rešitev. Poleg Blaža noč in dan čuje pater misijonar. Niti za hip počitka si ne privoščiči. Neprestano mu menjava obkladke. Kitajci z ne navadno resnobo opravljajo svoje delo.

Mesto. Velika bolnica. Moderno urejena z državno podporo, zato sprejemajo sestre tudi pogane-bolnike iz najodličnejših rodbin.

Našemu bratu Marijanu streže mlada sestra. Blaž je ne spozna. V omotici kliče imena: Tauroch, Greta in spet misijonarja. Nato se poslavlja od vseh: Sestra ima objokane oči. Vse stori, kar more. Zdravnik molče zmajuje z glavo. Blažu so štete ure.

Proti jutru se omotica poleže, sestra mu šteje utripe srca na zapetju. Tedaj se Blaž nasmehlja in reče, kakor odmaknjen: Kako je prav, da sem zvest ostal... in hvala Bogu in vsem, zlasti tebi Greta, da si znala reči: z Bogom. Obema je bilo težko. Sedaj je vse dobro...

Klas je dozorel za božjo žitnico. Blaž — brat Marijan je končal svojo pot. Skozi odprto okno je strmela bleda in mirna sestra — Zanet Tauroch.

Ko je Blažu zaprla oči, se je sklonila k njemu, mu zrla v obraz in nato poljubila roko. Potem pa je šla mirno v kapelo pred belo Solnce...

P. GVIDO:

Bogoslužje v družini.

Slovo od dneva.

Jutro je naše življenje na novo začelo. Iz spanja smo vstali, kakor smo nekoč iz božje roke stopili v svet. Lepo je to stalno vedno novo začnjanje. Četudi se nam je prejšnji dan marsikatera stvar ponesrečila, začnjammo vendar vsaki dan z novim zaupanjem.

Zvečer, tako piše Guardini, je drugače. Dan se nagiba svojemu koncu. V tem trenutku mislimo na svoj konec, na smrt. In četudi tega

ne storilo zavedno, naša duša to čuti. Mir lega na zemljo. Človek se pravi, da bo zasnival v molčanju noči in spanja, kakor bo nekoč za vedno zatislil oči. Toda kristjan se smrti ne sme bati. Kristus jo je premagal. Po velikonočnem jutru smrt ni konec, ampak začetek, pot v domovino in dopolnitev.

Smrt je velik preizkuševalec. Kar je nepristnega v človeku, gre v tej preizkušnji v nič. Kar je bistvenega ostane, ostane, kar je čistega. Naši predniki so pogostokrat govorili o „umetnosti umiranja“. V resnici pa je to velika umetnost življenja. Zakaj doumeti to umetnost se pravi, živeti življenje, ki bo prestalo preizkušnjo smrti, da v nas samih ne bo zapadla nobena stvar smrti. V takih razmerah je smrt v resnici vhod v dopolnitev. Zato vsi modri ljudje tako radi mislijo na smrt. Smrt je merilo pravega življenja. Kadarkoli si zastavimo vprašanje: „Ali bo obstalo pred smrtjo, kar sedaj delam?“ je to vprašanje silna preizkušnja. Človek porabi v luči smrti vse svoje moči, da dovrši delo bolj pazljivo in popolno.

Tako je večer primerna ura, da pregledamo svoje življenje. Jutranja molitev je začetek iz Boga; večerna molitev je sklep v Bogu. Človek stopi pred svojega Stvarnika in postavi minuli dan v božjo luč.

Pred večerno molitvijo se moramo notranje umiriti. Odtrgati se moramo od vseh misli, skrbi, načrtov. Bodimo tihi in sami z Bogom. „Gospod, dan je minul. Zopet stojim pred tabo!“ Poglej dan, kaj ti je prinesel: vsakdanjega, veselega, težkega. „Oče, vse je od tebe prišlo, in zato je bilo vse dobro. Zaupam v tebe v vsem in za vse se ti zahvalim.“ V tem oziru bodimo resni. V tem zaupanju in v tej zahvali naj se vse razvozla. Naj bo dan še tako težak, poln razočaranj in neuspehov, naj bodo skrbi za prihodnost še tako velike, v našem srcu naj ne ostane nobena sled grenkobe, nezaupanja, upornosti. Vse naj se razkroji in razvozlja v zaupanje in zahvalo.

Preiščimo dan po svoji vesti. Vest je živa slika božjega svetovnega reda, večni zakon v duši človeka. Večni zakon je življenjsko pravilo razumnih in svobodnih bitij, po katerem se morajo ravnati in po katerem bodo sojena. Vest v notrajnosti človeka ima poseben pomen in zavzema podobno mesto. Predvsem opravlja delo zakonodajalca, ko razodeva človeku voljo Boga, ko mu pove, kaj naj stori in kaj naj opusti, ko nas svari, spodbuja, opozarja in plaši. Kadar je delo dovršeno, nastopi kot priča zoper nas in nas pouči, kaj smo storili dobrega in kaj je bilo slabega. Slednjič se razodeva kot sodnik, ki imenuje dobro in slabo, ki nas poplača z osrečujočo zavestjo, če smo ravnali po božji volji, ki nas kaznuje s težko zavestjo krivde, če smo šli preko božje volje.

Naloga izpraševanja vesti kot verske vaje je, da preiščemo in pregledamo svoje preteklo življenje v kolikor se ga v vesti zavedamo, da spoznamo, kaj je bilo dobro in kaj zgrešeno, da dobro tudi naprej gojimo in izboljšamo to, kar je bilo zgrešenega. Glavni cilj in glavni sad izpraševanja vesti je tedaj očiščenje in čistost duše. Brez izpraševanja vesti ne moremo niti misliti na temeljito očiščenje — in napredovanje v čednosti je nemogoče. Svojih napak se samo napol zavedamo, zato se množe. Slaba nagnjenja imajo dovolj časa, da se okrepijo, strasti postanejo presilne in resno ogrožajo življenje milosti. Izpraševanje vesti zlomi moč slabih nagnjenj, ker jasno presodi naše delovanje in sledi napakam

do zadnjega koticčka, da jih tudi od tam prežene. Razteza se na misli, želje, besede in dejanja. Najlažje si vest izprašamo, ako pregledamo svoje življenje od časa, ko smo vstali, po posameznih urah. Pri tem se spomnimo na kraje, kjer smo se mudili, na občevanje z ljudmi, na stanovske dolžnosti, na opravila in na razvedrila. Seveda ne smemo biti malenkostni. Saj tudi ne pazimo na vsak prašek, ako hočemo očistiti mizo prahu, ampak obrišemo vse s krepko potezo. Krepka poteza je v našem slučaju kesanje.

Vse, kar je bilo zoper Boga in kar ni bilo dobro, zatemni občevanje z Bogom in moti kraljestvo božje v duši. Temu se odkrito odpovejmo z resničnim, odkritosrčnim kesanjem in trdnim sklepom. Nato pa zapujmo Bogu vse. Oče je. Njegova previdnost čuje nad nami. Noben las ne pade z glave, da ne bi on vedel zakaj. Ne dvomimo nad njegovo modrostjo. Božjih postav, božjih misli in božjega vodstva ne moremo vedno razumeti; vemo pa in verujemo, da, kar Bog stori, vse prav naredi. Zato molimo: „Oče, tebi izročam vse: svoja dela, svoj poklic, svoje skrbi. Vse ljudi, ki so mi blizu.“ Povejmo mu, kar imamo na srcu: zakaj mnogo premore prava molitev. „Gospod, toliko zla in greha je na svetu. Priporočim ti ubožce, bolnike in obupane; vse, ki trpe. Potegni srca nase. Daj, da bo v njih vzhajala tvoja resnica. Vodi tiste, ki te iščejo. Pripelji domov tiste, ki so v viharju življenja zablodili in omagali. O Gospod, pripelji nas vse vedno bliže k sebi. Odpri ljudem oči, da se bodo imeli za brate in sestre, da bo mir zavladal v srcih in med narodi. Pripelji vsa ljudstva k edinosti vere, da bo eno kraljestvo, eno občestvo v tebi. Priporočim ti vse umrle. Sprejmi jih v svoj mir.“

Ne pozabimo svojih dragih domačih; zakaj tudi družina živi iz Boga, in sicer samo iz Boga. „Gospod, ti vodi našo družino. Varuj nas samoljubja, oholosti in praznega govorjenja. Daj nam jasen pogled, da bomo spoznali, kaj nam služi v mir in blagor. Daj nam trdno voljo, da bomo spoznano tudi v dnevnem delu izpeljali. Odvrni od nas vsako prevaro; daj, da bo naša družina vedno bolj očiščena, vedno bolj sveta. Daj, da homo z malim zadovoljni in prosti pohlepa po uživanju. Uči nas veselo delati, toda tvoja volja nam bodi višja kot vsako delo.“

Nas vse blagoslovi vsemogočni Bog, Oče in Sin in Sveti Duh.“

***

V kratkem smo si ogledali bogoslužje v družini. Pomnimo tole: Kolikor večji nam bo Bog, kolikor bolj se bomo naučili vse, kar se nas tiče, darovati Bogu, pri njem razmisliti, iz njegovega stališča presojati in se poprijeti, toliko bolj globoko homo prodrli v skrivnost krščanskega življenja. Krščansko živeti se pravi, živeti z Bogom. V dnevni molitvi dovršujemo delo Boga. Njegova milost se izliva v dušo ter jo razbistri, da ji dobro voljo in jo utrdi v vseh bistvenih stvareh. Kaj bo iz življenja človeka, zavisi v veliki meri od tega, kako ta človek moli in kako so drugi za njega molili. Velika dela se vedno grade na molitvi. Pa tudi družine in njihovo blagostanje, sreča in mir. Družina živi iz molitve svojih članov. Nikar tega ne pozabimo!

† P. Marijan Širca.

Dne 28. oktobra t. l. je v frančiškanskem samostanu na Brezjah umrl zlatomašnik P. Marijan Širca. Rajni Anton je bil rojen 7. januarja 1854 v Pliskovici na Krasu. Kot osmošolec je vstopil v frančiškanski red ter bil 14. decembra 1873 v Nazaretu preoblečen. Leto pozneje, 17. decembra 1874, je delal neslovesne obljube, katere je tri leta pozneje, dne 6. januarja 1878, potrdil s slovesnimi obljubami. V mašnika je bil posvečen 22. marca 1878.

Provincija mu je tekom let poverila razne važne službe. Več let je bil magister klerikov novincev na Trsatu. Samostanski predstojnik je bil na Trsatu, v Zagrebu, na Sv. Gori in na Brezjah.

Kjer je služboval, si je osvojil vsa srca s svojo ljubeznivo preprostostjo in prijaznostjo. Bil je priljubljen spovednik in vesten, dober sin sv. Frančiška.

Udejeval se je tudi kot nabožni pisatelj. Dolgo vrsto let je sodeloval pri Cvetju, kjer se je podpisoval s črkami: P. n. n. Izdal je pa tudi v književni obliki:

Osmina serafinska ali osemdnevne duhovne vaje (izšle v Gorici); „Kita“, drugi natis z imenom „Vjenac“, hrvatski molitvenik (izdal Steinbrenner na Češkem); Uzljubimu Mariju (Reka); Gospode, uči nas moliti (Zagreb); Duhovne vaje, premišljevanja sv. Alfonza Ligvorija (prevod, ki je izšel v Gorici); Hišni misijon, duhovne vaje (izšlo v Novem mestu). Veliko je imel pripravljenega tudi še v rokopisu, kar pa ni izšlo.

Kristus Kralj, ki mu je zvesto služil v redu 58 let, bodi njegovo obilno — večno plačilo!

† P. Marijan Širca.

Predragi bratje in sestre!

Svetovna kriza je med vsemi narodi na svetu povzročila mnogo bede in siromaštva. Tudi naši kraji niso izvzeti; tudi pri nas raste pomanjkanje in uboštvo. Zlasti mnogi ubožni starši so v silnih skrbeh, kako bodo preživljali svoje otroke, ker ni denarja, ne obleke, ne živeža. S strahom gledajo v bodočnost. Mnogi starši imajo že šoli odrasle otroke, pa ne vedo kam ž njimi; ne vedo in ne znajo poiskati primerne mesta, kamor bi dali svoje otroke, da bi se karkoli izobrazili in si v poznejšem življenju mogli na pošten način služiti vsakdanji kruh.

Toda temu siromaštvu in tej nevednosti in neznanju se da pomagati, če se vsi kot bratje in sestre združimo v društvo in svojim malim bratom in sestricam z združenimi silami pomagamo. Kjer je resnična ljubezen do bližnjega in ljubezen do lastnega naroda, se da vse doseči. To dokazujeta društvo „Narodna Zaštita“ in društvo „Hrvatski Radiša“ v Zagrebu. V teh dveh društvih so se združili vsi hrvatski rodoljubi in

rodoljubkinje, da pomagajo svojim malim rojakom in rojakinjam. Človek mora občudovati veliko dobrodelno, narodno, prosvetno in gospodarsko delo, ki ga vršita ti dve društvi. „Zaštitá“ je pri premožnih posestnikih namestila na prehrano in vzgojo nad 60.000 (šestdeset tisoč) otrok ubožnih staršev. Razen tega je razdelila od leta 1914 do danes 22 milijonov dinarjev v dobrodelne namene. — „Radiša“ pa je nastavil nad 15.000 dečkov v razne obrti.

Podobno hoče delovati tudi naše dobrodelno društvo „Varstvo“. Delovalo bo le v Dravski banovini, s sličnimi društvi v državi bo pa v prijateljskih odnošajih. Društvo hoče: 1. kolonizirati slovenske siromašne otroke in sirote med dobre slovenske družine; 2. nameščati trgovske, obrtne, industrijske in kmetijske učence. Nameščati hočemo samo zdrave in nepokvarjene otroke stare od 6 do 12 let; v poznejše obrtne, trgovske in kmetijske stroke seveda dečke v primernih letih in po zmožnostih. „Varstvo“ hoče, da bodi manj učenega proletarijata, pa več dobrih kmetov, obrtnikov, trgovcev in sposobnih delavcev.

Toda društvo ne more dosežati svojih namenov, ako ga ne podpirajo vsi sloji prebivalstva, eni z denarnimi podporami, drugi s potrebnimi informacijami ali s tem, da sprejmejo siromašne otroke na prehrano in vzgojo, ali da sprejmejo potrebne vaje v svoje podjetje.

Zato se obračamo do vseh dobrih src, do vseh blagih Slovencev in Slovenk, ki jim je Bog dal dovolj zemeljskih darov za preživljanje, da sprejmo kakega siromašnega otroka za daljši ali krajši čas na prehrano ali vzgojo. Kdor pa ne more prevzeti otroka, naj vsaj z denarno podporo podpre to dobrodelno in narodno akcijo. Društvo „Varstvo“ je odprlo svojo pisarno v Ljubljani na Tyrševi (prejšnji Dunajski cesti) št. 17 (prtiličje, vhod s ceste). Tu sem se pošiljajo vsi darovi in tu se sprejemajo vsi oglasi za siromašne otroke.

Siromašni starši, ki imate dobre in nepokvarjene otroke v starosti 6 do 12 let, pa jih ne morete preživljati in ne oblačiti, obrnite se na društvo „Varstvo“ in sporočite, da poskrbi vašim otrokom za daljšo ali krajšo dobo preživljanje in vzgojo pri dobrih ljudeh.

Oni poljedelci, ki žele dobiti 14 ali 15 letnega fanta, da se pri njih izučí praktičnega in naprednega poljedelstva, dalje obrtniki, trgovci, ki žele dobiti vaje, naj se obrnejo v vseh teh zadevah na društvo „Varstvo“, ki jim bo poskrbelo potrebne vaje.

Oni starši, ki želite, da se vaši otroci izučé poljedelstva, kake obrti ali trgovine, sporočite društvu „Varstvo“, da poišče za vašega sina poljedelca, obrtnika, trgovca, ki bi ga hotel sprejeti na izučbo.

Na vse blage Slovence in Slovenke se obračamo z iskreno prošnjo, da bi podpirali vsak po svoji moči namene društva „Varstva“ vsepovsod. Z združenimi močmi se da veliko storiti in marsikatera solza obrisati. Društvena članarina znaša letno 10 Din. Sprejme se vsak najmanjši dar. Darežljivosti niso stavljene nikake meje. Vsako leto bomo javno polagali svoj račun in poročilo o svojem delu.

Pri svojem delu bomo ne glede na desno ali levo pomagali po svojih močeh vsakemu, ki je pomoči potreben.

Ljubljana, 6. oktobra, 1932.

Za Dobrodelno društvo „Varstvo“:

Fran de Cecco, tajnik.

Anton Mrkun, predsednik.

Opomba uredništva. Vse drugo je moralo izostati vsled pomanjkanja prostora, ker bi drugače letnika ne bi mogli zaključiti.